

EMO 70 YILDIR ÜLKEMİZDE ELEKTRİK ENERJİSİ POLİTİKASININ TOPLUM YARARI ÖNCELİĞİ GÖZETİLEREK OLUŞTURULMASI İÇİN ÇALIŞIYOR

Nedim Bülent Damar
EMO 25. Dönem Yönetim Kurulu Başkanı
damarnb@gmail.com

Cumhuriyetin kuruluşunda çok düşük düzeyde olan elektrik üretimi ve dağıtımı yabancılar ile birlikte özel sektör eli ile sağlanmakta idi. Daha sonra elektriğe olan ihtiyacın artması ile devlet kuruluşları, belediyeler ve bazı özel kuruluşlar elektrik üretim tesisleri kurmaya başladılar. Elektrik ihtiyacının karşılanabilmesi için kaynakların araştırmasını yapmak üzere 1935 yılında kurulan Elektrik İşleri Etüt İdaresi (EİEİ) çalışmaları ve bu çerçevede çalışmalar yapan çeşitli kamu kuruluşlarının çabaları sonucunda Devlet, hidroelektrik santralleri DSİ vasıtası ile hayata geçirmeye, termik santral yapımı ve elektrik işlerinin yönetimini aslen bir maden yönetim kuruluşu olan Etibank üzerinden yapmaya başladı.

İkinci Dünya Savaşı'nın sona ermesinden sonra tüm dünyada savaşın zararlarını giderme ve yeniden yapılanma çalışmaları başladı ve bu çerçevede enerjiye olan ihtiyaç hızla arttı. O zamanlar elektrik enerjisi en çok ihtiyaç duyulan enerji kaynağı olduğundan kolay temin edilebilmesi için teknik ve bilimsel çalışmalar hızla ilerliyor, su ve kömür yanında başka kaynaklardan da kolay elektrik elde edilmesi için araştırmalar yapıyordu.

Türkiye de aynı şekilde enerji ihtiyacı hızla artan ülkeler arasında idi ve elektrik sisteminin en uygun şekilde yönetilmesi için arayışlar sürüyordu.

TMMOB ve Elektrik Mühendisleri Odası'nın (EMO) kuruluş yılı olan 1954 yılında elektrik enerjisi üretim ve dağıtımında kurumsal karmaşa sürmekte idi. Her ne kadar yabancı şirketlerin elinde olan elektrik üretim şirketleri millileştirilmiş ise de elektrik üretimi devlet,

belediye özel şirket, özel idare vb çeşitli kuruluşlar vasıtası ile yapılmaya devam ediyordu.

Elektrik üretiminin kurumsal yapılanması konusu ve çeşitli görüşler tartışılırken, ülkenin elektriğe olan ihtiyacı hızla artıyor ve temininde güçlükler çekiliyordu.

TEİAŞ istatistiklerinden alınan yukarıdaki tablodan anlaşılacağı üzere 1940 ila 1955 yılları arasında üretim/tüketim yüzde 398 oranında yani yılda ortalama yüzde 24.88 artmıştır.

Bu durum EMO'nun kuruluş yılında elektrik enerjisi açısından ülkenin durumunu oldukça çarpıcı bir şekilde ortaya koymaktadır.

Elektrik enerjisine olan gereksinimin had safhada olduğu bu dönemde, elektrik enerjisinin elde edilmesi için gerekli insan kaynağı olan elektrik mühendisleri kendi mesleki örgütleri EMO'nun kurulması ile bu örgüt altında birleşerek, elektrik hizmetinin yerine getirilmesi konusundaki görüşlerini dile getirmek olanağına kavuşmuşlardır.

Kuruluş yıllarında EMO öncelikle teknik konularda görüşlerini ifade etmek, güncel sorun ve gelişmelere yorum ve önerilerde bulunmakla yetinmiştir. Bunun ana nedeninin o yıllarda elektrik mühendislerinin büyük çoğunlukla kamu kuruluşlarında mühendis veya yönetici olarak çalışıyor olması ve EMO yönetiminde ve çevresindeki kişilerin üretilecek görüş ve önerileri bizzat uygulayacak kişiler olması düşünülebilir.

TÜRKİYE ELEKTRİK ENERJİ ÜRETİMİNİN BİRİNCİL ENERJİ KAYNAKLARINA GÖRE YILLAR İTİBARIYLA GELİŞİMİ (1940-1974) ANNUAL DEVELOPMENT OF TURKEY'S ELECTRICITY GENERATION BY PRIMARY ENERGY RESOURCES													
Birim(Unit) : GWh													
YILLAR YEARS	TAŞKÖMÜR +İTİHAL KÖMÜR HARD COAL +IMPORTED COAL	LÜNYİT LIGNITE	TOPLAM TOTAL	FÜEL-ÖİL FUEL-OIL	MOTORİN DİSEL OİL	LPG	NAFTA NAPHTHA	TOPLAM TOTAL	DOĞAL GAZ NATURAL GAS	YENİLENEBİLİR +ATIK RENEW AND WASTES	TERMİK THERMAL	HİDROLİK HYDRO	GENEL TOPLAM GENERAL TOTAL
1940	317.7	22.6	340.3					23.8		18.9	383.0	13.8	396.8
1941	324.8	33.2	358.0					21.0		15.5	394.5	20.7	415.2
1942	318.0	40.0	358.0					17.9		9.6	385.5	22.7	408.2
1943	347.5	48.8	396.3					20.6		16.7	433.6	23.8	457.4
1944	379.8	51.3	431.1					24.0		14.9	470.0	26.1	496.1
1945	413.0	54.1	467.1					23.2		13.7	504.0	23.8	527.8
1946	439.6	53.9	493.5					27.9		14.1	535.5	27.1	562.6
1947	483.3	66.3	549.6					35.2		13.6	598.4	26.6	625.0
1948	498.3	94.7	593.0					39.0		13.9	645.9	30.4	676.3
1949	521.8	119.9	641.7					47.9		17.7	707.3	29.3	736.6
1950	540.7	137.1	677.8					59.8		21.8	759.4	30.1	789.9
1951	596.1	145.1	743.2					75.2		25.0	843.4	44.5	887.9
1952	666.8	163.0	829.8					89.4		42.4	961.6	58.6	1020.2
1953	772.5	208.3	980.8					106.6		45.9	1133.3	67.5	1200.8
1954	875.9	266.7	1142.6					137.3		39.7	1319.6	82.9	1402.5
1955	955.0	337.5	1292.5					158.4		39.8	1490.7	89.1	1579.8

Şekil 1: TEİAŞ Elektrik İstatistikleri

1970 yıllarının başına kadar teknik görüş paylaşımı devam etmiştir. Sarıyar, Hirfanlı ve birkaç diğer baraj ve hidroelektrik santrallerinin inşası, Keban baraj ve santralının planlama ve yapımına karar verilmesi konularında teknik ve gereklilik hususlarında görüşler oluşturmuştur.

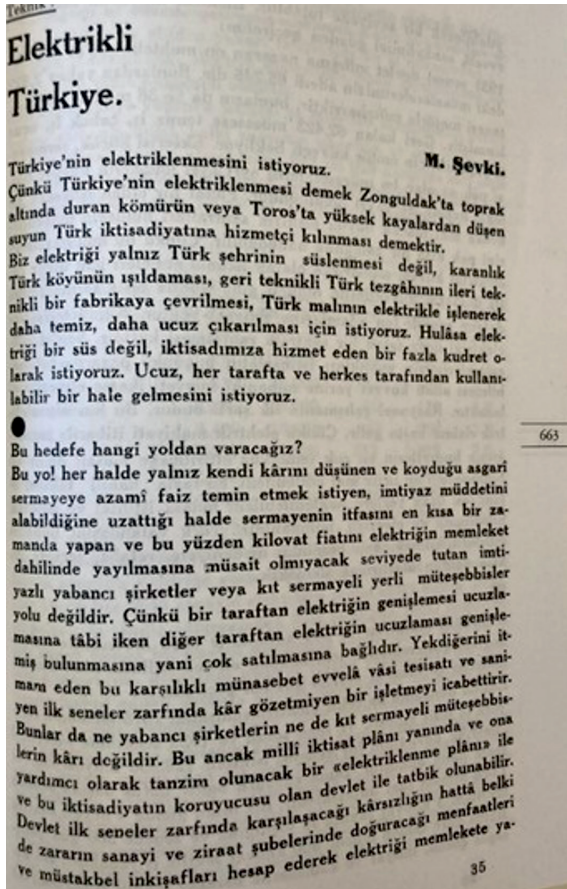
1950 ile 1970 yılları arasında Türkiye’de elektrik hizmetinin kurumsal yapısının nasıl olması gerektiğine dair önemli tartışmalar süregelmiştir.

1960 Anayasasının ülkeye getirdiği önemli demokratik değişiklikler ve Devlet Planlama Teşkilatı’nın (DPT) faaliyete geçmesi ile elektrik enerjisi alanında örgütlenme sorunu daha ciddi bir şekilde ele alınmaya başlamıştır.

Türkiye’de Cumhuriyetten Sonra Elektrik Enerjisi Politikası Gelişimi

Cumhuriyetin kuruluşunda çok az olan elektrik üretimi birkaç yabancı şirketin elinde idi. Bu durum Devletin küçük müdahaleleri olmakla birlikte başkaca bir yol geliştirilemediği için ilk yıllarda bu şekilde devam etti. Daha sonra yabancı şirketlerin imtiyazları 1935 ile 1943 yılları arasında çeşitli yasa ve anlaşmalar ile ellerinden alınarak şirketler millileştirildi.

1931 yılında Türkiye’de kişi başına düşen elektrik 6 kWh ile Avrupa’nın sonuncusu idi ve hatta kişi başı tüketimi 7 kWh olan Fas’tan bile daha az elektrik tüketiliyordu. Toplam yıllık üretimi 82 milyon kWh civarında olup bu üretimin yüzde 94’ü yabancı şirketler, yüzde 4’ü

Şekil 2: Kadro Dergisi Sayı 13, Sayfa 35, Yazar: Mehmet Şevki Yazman Elk. ve Mak. Müh. (1896-1974)

belediyeler, yüzde 2’si ise özel kuruluşlar tarafından yapılmakta idi. Üretilen enerjinin yüzde 40’ı sanayide, yüzde 32’si konut ve aydınlatmada, yüzde 28’i ise diğer sektörlerde tüketiliyordu. Nüfusun yüzde 3’ünün konutunda elektrik vardı.

Türkiye’de elektrik enerjisi durumu böyle iken elektrik enerjisi politikasının ne şekilde olması gerektiği sürekli tartışılıyordu. Bir tarafta Devletin imkânı olmadığı için elektrik enerjisinin temin ve dağıtımının özel sektör ve yabancı imtiyazlı şirketler tarafından üretilmesini savunanlar, öteki tarafta elektriğin ülke için çok gerekli olduğu ve bu nedenle planlı bir şekilde Devlet tarafından yapılmasını savunanlar vardı. Şekil 2’de bu hususta 1933 yılı başında Kadro dergisinde çıkan bir makalenin ilk sayfası verilmektedir.

Burada çarpıcı bir şekilde “elektriklendirme hedefine, yalnız kendi karını düşünen imtiyazlı yabancı şirketler ve yerli müteşebbisler tarafından yapılacak tesisler ile varılamayacağı” ifade edilmektedir. Elektrik hizmetinin o zamanlar “millici” görüş olarak anılan, devlet eliyle elektrik hizmetinin verilmesini savunanların görüşleri özetle bu şekilde ifade edilmekte idi.

Elektrik enerjisi politikası ile ilgili tartışma uzun süre devam etmiş ve Devlet hızla artan elektrik talebine kurumsal bir çözüm getirme yönünde kesin bir tavır almamış, kurumsallaşmaya gitmemiştir.

EMO’nun kurulduğu yıllarda elektrikte kurumsallaşma ve artan elektrik talebi tartışmaları elektrik alanındaki en önde gelen iki konu olmaya devam etmiştir.

1960 Anayasası ile gelişen planlı dönemde elektrik üretim, iletim ve dağıtımının tek bir kuruluş vasıtası ile ve devlet tarafından yapılması hususu planlama kuruluşu DPT tarafından öne çıkarılmaya başlanmıştır. Uzun süren hazırlıklar sonrasında birkaç imtiyazlı şirketin imtiyazlarının devam etmesine izin verilerek elektrik hizmetinin tek elden Türkiye Elektrik Kurumu (TEK) tarafından yürütülmesine yönelik yasa yürürlüğe sokulmuş ve TEK fiilen kurulmuştur. Kuruluş çalışmaları sonrası çeşitli kuruluşlara dağıtılmış olan elektrik üretim, iletim ve dağıtım hizmetleri TEK bünyesine devredilmiştir. Ancak Çukurova ve Kayseri elektrik şirketlerinin imtiyazları devam ettirilmiştir.

TEK kuruluşundan sonra elektrik üretim, iletim ve dağıtım tesisleri yapımı hızlı bir şekilde artmış ve özellikle köylerin elektriklelenmesinde büyük gelişmeler olmuştur. Elektriklelenmede bu hızlı gelişme elektrik talebinde de önemli artışlara neden olmuştur. Bununla birlikte gerekli üretim, iletim ve dağıtım tesislerinin talep artışına paralel olarak inşa edilememiş olması sonucunda elektrik temininde uzun ve sık elektrik kesintileri meydana gelmiş ve elektrik sistemi sürekli olarak ülke gündemini meşgul etmeye devam etmiştir.

TEK’in kurulması sonrasında da elektrik hizmetinin özel sektör tarafından verilmesini savunanların iddiaları devam etmiştir. 1970’li yıllarda alçak sesle devam eden bu iddialar 1980 darbesi sonrasında yükselmiş ve 1985 yılında çıkarılan 3096 sayılı yasa ile Yap-İşlet-Devret yöntemi ile elektrikte özelleştirmenin yolu açılmıştır. Daha sonra çıkarılan yasalar ve TEK’in önce 3, daha sonra 4 ve sonradan pek çok parçaya ayrılması ile özelleştirme

çalışmaları devam etmiş, en nihayet 2001 yılında çıkarılan Enerji Piyasası Yasası ile elektrik hizmetinin kamu hizmeti olma niteliğine son verilmiş ve elektrik üretim ve dağıtım hizmetleri tamamen özel sektör tarafından verilen bir hizmet durumuna getirilmiştir.

Bugün Türkiye’de elektrik üretim ve dağıtımını piyasa uygulamaları ilkelerine göre özel sektör tarafından yapılmaktadır. Devlet iletim tesislerini işletme yanında üretim tesislerinin yaklaşık yüzde 19’unu işletmektedir, 2023 yılında kamu kuruluşlarının elektrik üretimi içerisindeki payı yüzde 13.4 seviyesinde olmuştur.

Görüldüğü üzere 1930’lu yıllardaki elektrik hizmetinin kamu veya özel sektör eli ile yapılması tartışması önce kamu eli ile yapılması ve günümüzde de özel sektör eli ile yapılması şeklinde devam etmektedir.

Türkiye Elektrik Enerjisi Politikası Uygulamalarına TMMOB Elektrik Mühendisleri Odasının Bakışı

Kuruluş yıllarında teknik ve mesleki konulara yoğunlaşmış olan EMO, 1970’li yılların başından itibaren yönetiminde demokrat elektrik mühendislerinin yer alması ile ülke sorunlarına daha yakından bakmaya başlamıştır. Ülkede uygulanan tüm politikaların son tahlilde siyasi otorite tarafından belirlendiği gerçeği ile hareket eden EMO yöneticileri ülke gerçeklerini ön plana alarak geniş yurttaş kitlelerinin elektrik enerjisinden en uygun şekilde yararlanabilmesi için öneriler geliştirmeye başlamışlardır. Bir taraftan meslek sorunları ile ilgilenirken, öteki yandan ülke elektrik enerjisi politikasının nasıl olması gerektiği konularını sürekli yayınları olan EMO dergisinde dile getirmişler ve ayrıca 1970’li yılların başında başlayarak periyodik kongre ve konferanslar ile görüşlerini kamuoyu ile paylaşmışlardır.

1964 yılında yapılan II. Teknik Kongre’nin konuları aşağıdaki gibi belirlenmiştir.

II. TEBLİĞLERİN KONULARI

a — Özel Konular:

1 — Elektrik alanında Türkiye’nin teknik eleman ihtiyacı ve eğitim sisteminin geliştirilmesi.

2 — Türkiye’nin artan enerji ihtiyacının karşılanması hususunda bugün için termik imkânların mı yoksa hidrolik imkânların mı kullanılması daha ekonomik olacaktır.

3 — Köy elektrikleştirilmesinde ele alınacak köylerin öncelik sırasının tespitinde göz önüne alınması gereken faktörler ve bugünkü tatbikatın münakaşası.

4 — Türkiye’de televizyon kurulmasında karşılaşılabilecek güçlükler, alınması gereken tedbirler, program temini ve mübadelesi.

6 — Türkiye’de elektrik endüstrisinin bugünkü durumu ve geliştirilmesi için alınması gereken tedbirler

b — Serbest Konular:

Yukarıdaki konular dışında ve Elektrik Mühendisliği ile ilgili her türlü konularda yazılan tebliğler «Serbest Konular» içinde değerlendirilir. Bu konular Kongreden önce hiçbir tahlile tabi tutulmaksızın kongrede yazarları (kongrede yazarları bulunmadığı takdirde komite üyelerinden birisi) tarafından okunur

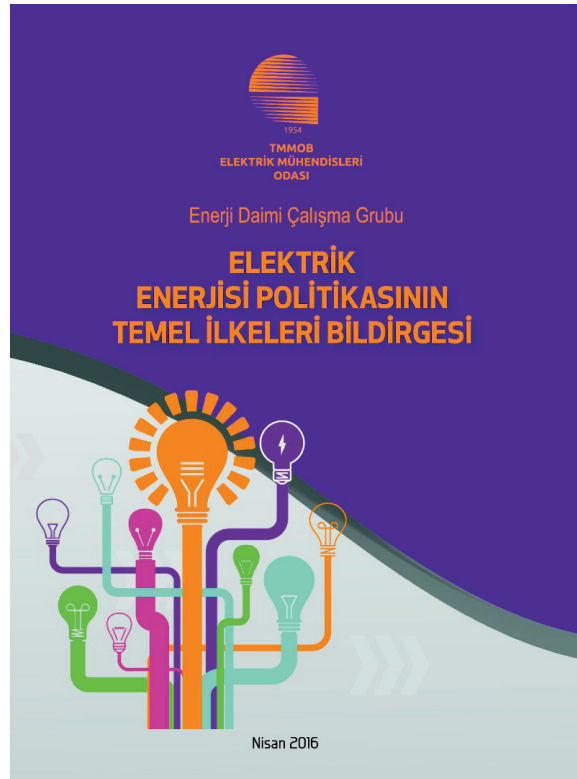
1979 yılında yapılan 9. Teknik Kongre konularına bakıldığında ise adı teknik kongre olmasına karşın kongrede ülke elektrik hizmetinin ne şekilde verilmesi gerektiği, eksiklikler, siyaseten yapılan tercihlerin yanlışlığı ve benzeri ülke elektrik enerjisi politikasına ilişkin görüş ve önerilerin öne çıktığı görülmektedir.

Giderek ülke sorunlarına daha fazla ilgi gösterilerek yurttaş açısından en yararlı politikaların üretilmesi yolunda sürekli uyarılar ve farkındalık yaratacak görüşler kamuoyuna ve ülke yöneticilerine yansıtılmıştır.

1985 yılından sonra başlayan enerji politikası değişikliği ile bir kamu hizmeti olarak kabul edilmiş olan elektrik temini, özel girişimcilere de açılarak piyasa metası olarak tarif edilmeye başlanmış ve öncelikle elektrik üretiminin özel sektör eli ile yerli ve yabancı şirketler tarafından yapılmasına imkân tanınmıştır.

EMO elektrik temininin bir kamu hizmeti olması gerektiği görüşü ile bu politikaya çok sert şekilde karşı çıkmıştır. Bu çerçevede yapılan yasa ve yönetmeliklere karşı yasal yollara başvurmuş, davalar açmış, kongre ve konferans şeklinde yapmış olduğu etkinliklerde elektrik hizmetinin bir kamu hizmeti olarak kamu eliyle verilmesini savunmuştur.

2001 yılında yapılan yasa değişikliği ile elektrik temin hizmeti bir piyasa metası olarak kabul edilerek, elektrik enerjisi üretim ve dağıtım hizmetlerinin özel sektör eli ile yapılması devletin ana amacı olarak belirlenmiştir. Elektrik hizmetinin kamu kuruluşu vasıtası ile verilmesi ilkesinden vazgeçilmesi sonrası elektrik hizmetinin ana kuruluşu TEK bölünerek küçültülmüş ve kısa süre içerisinde yok edilmiştir.

EMO bu süreç içerisinde de elektrik hizmetinin özelleştirilmesine karşıtlığını sürekli olarak kamuoyu ile paylaşmış ve uygulamalar karşısında davalar açarak mücadelesine devam etmiştir.

Elektrik enerjisi konusunda bugün de yurttaş yararına olmayan, çevreye verdiği zararlarla büyük yıkımlara yol açan, ülkeyi büyük oranda dış ülkelere bağlayan, üretim ve dağıtım pahalı olan uygulamalar devam etmektedir. Doğalgaz ve ithal kömür ile ülke elektrik üretiminin yaklaşık yüzde 43'ü dışa bağımlıdır. Elektrik fiyatları yurttaşın omuzunda büyük yüküdür. Pahalı elektriğe rağmen kesinti ve arızaların önü alınamamakta, elektrikten kaynaklanan kazalar nedeni ile insanlar caddelerde, tarlalarda ölmektedir.

Bu durumu çok önceden görmüş olan EMO elektrik enerjisi politikasının temel ilkelerini bir bildirme şeklinde kamuoyuna ve yönetim kademelerine sunmuş olup bu ilkeleri her daim korumakta ve ülke elektrik enerjisi politikasının bu ilkeler çerçevesinde kurulmasını anlatmaktadır.

https://www.emo.org.tr/ekler/f203365aaf97f9b_ek.pdf adresinde yer alan bu ilkeler çerçevesinde EMO ülkemizde elektrik enerjisi politikasının toplum yararı gözetilerek uygulanmasını savunmuş ve savunmaya devam etmektedir.

70 yıldır süren bu mücadelenin, elektrik enerjisi politikası, elektrik temininin kamu hizmeti niteliğine dönüşünceye kadar süreceğine inanıyoruz.

Aşağıda belirtilen temel ilkeler EMO ENERJİ DAİMİ ÇALIŞMA GRUBU YÜRÜTME KURULU'nun 20.12.2014 Tarih ve 2014/6 sayılı toplantısında kabul edilerek EMO ENERJİ DAİMİ ÇALIŞMA GRUBU nun 20.12.2014 Tarih ve 44/02 sayılı toplantısında onaylanmıştır.

Aynı toplantılarda ana ilkelere değişiklik yapılmadan bu temel ilkelerin açıklamalarının yapılarak bir bildirme haline getirilmesi, önce EDÇG Yürütme Kurulunda görüşülerek karara bağlanması, bilahare elektronik ortamda EDÇG üyelerinin görüşüne sunulması ve üyelerden gelecek görüş ve öneriler değerlendirilerek EDÇG Yürütme Kurulu tarafından son haline getirilip EMO ELEKTRİK ENERJİSİ POLİTİKASININ TEMEL İLKELERİ BİLDİRGESİ adı altında EMO Yönetim Kurulu onayına sunulması kararlaştırılmıştır.

Konu son şekli ile 07.02.2015 tarih ve 44/7 sayılı Enerji Daimi Çalışma Grubunda görüşülerek aşağıdaki şekilde EMO Yönetim Kurulunun onayına sunulmasına karar verilmiştir.

Bildirme bu şekli ile EMO Yönetim Kurulunun 20.05.2015 tarih ve 44/36 sayılı kararı ile kabul edilerek yayınlanmasına karar verilmiştir.

Bu dokümanda TMMOB Elektrik Mühendisleri Odasının esas aldığı elektrik enerjisi politikasının temel ilkeleri kısa açıklamaları ile bir bildirme olarak yer almaktadır.

ELEKTRİK ENERJİSİ POLİTİKASININ TEMEL İLKELERİ

“EMO, elektrik enerjisinin üretimi, iletimi ve dağıtım arasındaki organik bağı ve doğal tekel konumunu göz önüne alarak, bu faaliyetlerin; bünyesinde ilgili meslek odaları, sendikalar ve tüketici örgütlerinin de temsil edildiği özerk bir kamu kurumu tarafından, merkezi bir planlama anlayışı ve kamu hizmeti gereklerine uygun bir şekilde tek elden yönetilmesini savunur. Bu anlayış ışığında bu ilkeleri benimser.”

EMO ELEKTRİK ENERJİSİ İLE İLGİLİ POLİTİKASININ TEMEL İLKELERİNİ KISACA AŞAĞIDA BELİRTİLDİĞİ GİBİ BELİRLEYEREK KABUL ETMİŞTİR: ELEKTRİK ENERJİSİ;

1. Kullanımı bir insan hakkıdır. Kimse bu haktan mahrum bırakılamaz.
2. Kolay ulaşılabilir ve erişiminde herkes eşit olmalıdır.
3. Kullanımı yoksul kesimlere ekonomik yük oluşturmamalıdır.
4. Güvenilir, kaliteli, sürekli ve yeterli olmalıdır.
5. Serbest piyasa koşullarına terk edilmemelidir.
6. Kaynaktan kullanımına kadar çevreyle uyumlu, toplumsal denetime açık ve planlı olmalıdır.
7. Üretimi, kaynak çeşitliliği içerisinde önceliği yerli, yenilenebilir kaynaklara vererek, sosyal yapı ve çevresel etkenler göz önüne alınarak yapılmalıdır.
8. Üretimde dışa bağımlılığı en az seviyeye düşürecek önlemler alınmalıdır.
9. Kaynaktan tüketimine kadar tüm aşamalarında etkin ve verimli kullanılmalı, bu konuda toplumsal bilinç oluşturulmalıdır.
10. Üretim, iletim, dağıtım ve tüketiminde yerli elektromekanik sanayi ve AR-GE çalışmaları özendirilerek geliştirilmelidir.

-4-

Elektrik Enerjisi Politikasının Temel İlkeleri Bildirgesi

Enerji Daimi Çalışma Grubu

**ELEKTRİK
ENERJİSİ POLİTİKASININ
TEMEL İLKELERİ BİLDİRGESİ**

Elektrik enerjisi kullanımı bir insan hakkıdır. kimse bu haktan mahrum bırakılamaz.
Elektrik enerjisi kolay ulaşılabilir ve erişiminde herkes eşit olmalıdır.
Elektrik enerjisi kullanımı yoksul kesimlere ekonomik yük oluşturmamalıdır.
Elektrik enerjisi güvenilir, kaliteli, sürekli ve yeterli olmalıdır.
Elektrik enerjisi serbest piyasa koşullarına terk edilmemelidir.
Elektrik enerjisi kaynaktan kullanımına kadar çevreyle uyumlu, toplumsal denetime açık ve planlı olmalıdır.
Elektrik enerjisi üretimi kaynak çeşitliliği içerisinde, önceliği yerli, yenilenebilir Kaynaklara vererek, sosyal yapı ve çevresel etkenler göz önüne alınarak yapılmalıdır
Elektrik enerjisinin üretiminde dışa bağımlılığı en az seviyeye düşürecek önlemler alınmalıdır.
Elektrik enerjisinin kaynaktan tüketimine kadar tüm aşamalarında etkin ve verimli kullanılmalı, bu konuda toplumsal bilinç oluşturulmalıdır.
Üretim, iletim, dağıtım ve tüketiminde yerli elektromekanik sanayi ve ar-ge çalışmalarını özendirerek geliştirilmelidir.

İhtisar Sokak No: 10 Kat: 3 Karşıyaka / Ankara
Tel : +90 (312) 425 32 72 Faks : +90 (312) 417 38 18
E-Posta: emodemo.org.tr www.emo.org.tr

EMO Yayıncılık No: C/2016/641
ISBN: 978-605-01-0851-4

emoportal /emoorgtr /emoorgtr /EMOMOBOTV